

- 1) „Velnalas griestos ir atrodami seši skursteņveidīgi caurumi, kas siks pārņiem noder kā slēptuves. Par šiem caurumiem teikā stāstīts, ka Velns caur tiem reiz devies ārā no alas, no kā arī cēlies Velna alas nosaukums.” (Löwis of Menar, Bienemann, 1909., 54–55; Löwis of Menar, Bienemann, 1912., 66; Lancmanis, 1924., 18)
- 2) „Tautas mutē Velns, laizdamies no Jūdažiem uz Pabažiem, virs Gaujas izdzirdis gaiļa dziedāšanu, iebēdzis šai alā, apkvēpinājis alas sienas gluži melnas un vakarā pa alas augšu izmucis ārā. Stāsta arī, ka Velns ieskrējis lejā Gaujas atvarā, kur rūkdams un šņākdams reizu reizēm raujot atvarā neuzmanīgos alas apmeklētājus.” (Ašmanis, 1930., 80; Āboltiņš, Eniņš, 1979., 119)
- 3) „No Krimuldas pilsdrupām pa 325 pakāpieniem nokāpjām ielejā un ejām lejup gar Gaujas krastu līdz Velna alai. Tur bijusi Velna pekle un velni pa alas caurumiem devušies ļaudis ākstīt. Vēl tagad dzirdama velnu rūkšana. Velna alā dzīvojis Turaidas Maijas slepkava Jakubovskis ar Skudricu.” (Vanags, 1937., 216)
- 4) „Netālu no Krimuldas pils atrodas tā sauktā Velnala. Senāk tur dzīvojuši divi poļu kareivji. Viņi abi nokāvuši Turaidas pils apkārtnes skaistāko meitu. Bet, kamēr šo alu sasniedz, jāiet labs gabals zem pils kraujas, bet to neviens nevar nožēlot, jo ceļš ir glīts un visādi lapu koki apēno ceļinieku. Šī ala savu baigo vārdu dabūjusi no Velna rūkšanas, kas te ar savu mitro mitekli neesot nebūt mierā un rūkdams izlaižot savas dusmas, tā kā tam, kas tanī kādu brīdi uzkavējoties, jāmūkot ar lielām bailēm laukā. Bet šis savādais troksnis ceļas gan no stāvās klints, gar kuru straujās Gaujas ūdens dodas griezdamies garām tumšā, melni baigā mutlī...” (LFK 861, 92. Pier. Erna Saleniece 1929.)
- 5) „Krimuldā dzīvoja viens jauneklis. Turaidas dārzniekam bija skaista meita. Jauneklis iemīlējās iekš meitas. Viņi norunāja biežu satikšanos pie vienas klints. Jauneklis ieradās vienmēr pirmais. Gaidīdams savu iemīļoto meiteni un laiku kavēdams, ar mazu cirvīti cirta klintī. Viņi satikās ilgi, viņš izcirta tik lielu dobumu, ka varēja ieiet vairāki cilvēki. Šo satikšanos noskatījās krievu kazāki un viņiem iekārojās šī dārznieka meitas. Vienā no satikšanās vakariem kazāki noskatījās, ka meita atnāca pirmā. Viņi sāka to glaimot un pierunāt, lai viņa atsakās no sava izredzētā jaunekļa un lai pieder viņiem. Meita tam nepiekrita, tad viņi sāka uzmākties ar varu un piedraudēja, sacīdami: „Vai piederi mums, vai atsakies no pasaules!” Viņa piekrita pēdējam, lai dara, ko grib, bet savam mīļākam paliks līdz nāvei uzticīga. Kazāki viņai nocirta galvu un atstāja viņu izcirstajā alā. Drīzumā ieradās jauneklis un redzēja šo drausmīgo notikumu. Pajēma meiteni, aiznesa pie viņas tēva, Turaidas dārznieka, un apglabāja viņu dārzā. Uzstādīja viņai virsū liepu ar piemiņas plāksni ar uzrakstu: „Šeit dus Turaidas Roze.” (LFK 1645, 4653. Pier. Olga Tkačeva, 14 g. v., Vircavas pmsk., 1938.; Laime, 2009., 375.–381. lpp.)